

סגיא דיליה ואסתים מלוי בגו לגו היכלא קדישא, האי קרא אית לאסתכלא ביה אמאי
 אמר וראיתי אני וכי שאר בני עלמא לא ידעי ולא חמאן דא, אפי' מאן דלא ידע חכמתא מן
 יומי ולא אשגח בה ידע האי שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך,
 והוא שבח גרמיה ואמר ראיתי אני, אלא הכי תאנא מאן חכים כשלמה דבשבעה דרגין
 דחכמה אתקרי כגוונא דלעילא, שיתא יומין לעילא שביעאה עלאה עלייהו, שיתא יומין
 לתתא שביעאה עלייהו, שיתא דרגין לכורסייא הוא על כורסייא, דכתיב (דה"א כט) וישב
 שלמה על כסא יי' למלך, שבעה כתרין דיומין לעילא וכדין לקבליהון שבעא שמהן
 לשלמה, לאתחזאה ביה חכמתא קדישא ובגין כך אתקרי שבע שמהן, שלמה, ידידיה,
 אגור, בן יקה, למואל, איתיאל, קהלת ואמר שבעה הבלים, ומה דאיהו חמא לא חמא בר
 נש אחרא, וכד כנש חכמתא ואסתלק בדרגין דחכמתא אקרי קהלת, וז' הבלין אמר לקביל
 ז' כתרין דלעילא וכל הבל קלא אתעביד מניה ועלמא לא מתקיימא אלא בהבל ותאנא
 משמיה דר"ש הבל אפיק קלא ברוחא ומיאי דביה ולית קלא אלא בהבל ותאנא בז' הבלין
 אתקיימין עלאין ותתאין, ותאני ר' יצחק ת"ח דעל הבל מתקיים עלמא דאלמלא לא הוה
 הבל דנפיק מפומא לא אתקיים בר נש אפילו שעתא חדא כגוונא דא אמר שלמה מלוי
 דעלמא מתקיימי בהו כהאי הבל דמתקיים ביה עלמא, והאי הבל דמתקיים ביה עלמא
 מהבלים דלעילא קאתי הדא הוא דכתיב הבל הבלים הבל מהבלים דלעילא, וכל מלוי הכי
 הו, ובהבלים דלעילא כתיב (דברים ח) כי על כל מוצא פי יי' יחיה האדם, מאי מוצא פי
 יי' דא הבלים דלעילא ותניא וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות מן הסכלות ממש
 אתי תועלתא לחכמתא דאלמלא לא אשתכח שטותא בעלמא לא אשתמודע חכמתא ומלוי,
 (תקון קכג א) ותאנא חיובא הוא על בר נש דאוליף חכמתא למילף זעיר מן שטותא
 ולמנדע לה, בגין דאתי תועלתא לחכמתא בגיניה כמה דאתיא תועלתא לנהורא מחשוכא
 דאלמלא חשוכא לא אשתמודע נהורא ולא אתיאי (נ"א אתחזי) תועלתא לעלמא מניה,
 תאנא שיש יתרון לחכמה, לחכמה סתם, דאמר רבי שמעון לרבי אבא ת"ח רזא דמלה לא
 נהיר חכמתא דלעילא ולא אתנהיר אלא בגין שטותא דאתער מאתר אחרא ואלמלא האי
 נהירו ורבו סגיא ויתיר לא הוה (להוי) ולא אתחזיא תועלתא דחכמתא, ובגין שטותא
 אתנהיר יתיר ונהירין ליה יתיר הדא הוא דכתיב שיש יתרון לחכמה לחכמה סתם מן
 הסכלות סתם, וכך לתתא אלמלא לא הוה שטותא שכיח בעלמא לא הוי חכמתא שכיח
 בעלמא והיינו דרב המנונא סבא כד הוה ילפין מניה חבריאי רזי דחכמתא הוה מסדר
 קמייהו פרקא דמלי דשטותא בגין דייתי תועלתא לחכמתא בגיניה, הדא הוא דכתיב
 (קהלת י) יקר מחכמה מכבוד סכלות מעט משום דהיא תקונא דחכמתא ויקרא דחכמתא,
 ועל דא כתיב ולבי נוהג בחכמה ולאחוז בסכלות, ר' יוסי אמר יקר מחכמה ומכבוד כלומר
 יקרא דחכמתא ונוי דילה ויקרא דכבוד דלעילא מאי היא סכלות מעט, זעיר דשטותא אחזי
 וגלי יקרא דחכמתא וכבוד דלעילא יתיר מכל ארחין דעלמא, כיתרון האור מן החשך
 תועלתא דנהורא לא אתיאי (נ"א אתחזי) אלא מן חשוכא, (ולעולם) תקונא דחורא מאי
 היא אוכמא אלמלא אוכמא לא אשתמודע חורא ובגין אוכמא אסתליק חורא ואתיקר,
 א"ר יצחק משל למתוק במר דלא ידע אינש טעמא דמתיקא עד דטעים מרירא מאן עביד

יהו"ו^(א), מה שהיתה תחלה רבתי עם, ר"ל רבתי בדיעות^(ב), לחבר על ידי הדעת בין הקצות, ועתה היתה כאלמנה, גלמודה מבעלה.

וזה גרם, מה שהיו רבתי בגוים שרתי במדינות, כשידעו ליחד קבה"ו, שהי' רבתי בדיעות, ומעתה שנשארה בדר גרם להם שהיו למס.

בכה תבכה בלילה, ר"ל שנשארה כלילה בלי חיבור היום^(ג), זה גרם בכיה כפולה, בגשמי וברוחני, למעלה ולמטה כאמור. עד לבסוף השיבנו יהוה אליך ונשובה חדש ימינו כקדם (פס"ה, כ"א), ר"ל כאשר יהי' ה' אחרונה בחיבור ג' אותיות ראשונות, ומה שהי' איך ה' ישבה בדר, ועתה השיבנו יהוה, על ידי שנשובה^(ד), אח"כ יחדש ימינו^(ה) כקדם, והבן, והשם יכפר.

בפסוק אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן וגו', במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצירות ודי זהב וגו' (ב, ב). והספיקות עם ביאורן כתבתי לעיל.

ונבאר סיום ש"ס מסכת כתובות (ק"ג): עתידין אילני סרק שיטענו פירות וכו', וכעת

נ"ל, דכתבתי במקום אחר^(א) ביאור ש"ס (נלכות י). חכמי יבנה שאמרו אני בריה וחבירי בריה וכו', כשם שהוא משכים למלאכתו כך אני משכים למלאכתי וכו'. והענין, דשמעתי ממורי זלה"ה יתרון האור הנמשך מן החושך וכו'^(ב), ודפח"ח. ויש בכלל זה יתרון האור הנמשך מן חושך של עצמו, או מחושך של זולתו, וזה ביאור פסוק (נלכות ב, ה) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד וכו', יעו"ש שהארי כת'^(ג) בענין זה..

והעולה מזה, כי תענוג התמידי אינו תענוג בעצם, כי אם התענוג שנקרא אור הנמשך מן החושך, והיינו כי יש קטנות וגדלות בעולמות העליונות, וכן באדם החיות רצוא ושוב, כי יש זמן שהוא עובד ה' בתכלית השלימות, ויש זמן שאינו עובד ה' רק מצד ההכרה^(ד) וההכרח, שזה נקרא אילן סרק שאינו עושה פירות. מכל מקום אחר שיוצא מבחינה זו שנק' קטנות ונכנס בגדלות, אז יש יתרון האור מן החושך, שעל ידי החשך שהי' לו תחלה יש עכשיו יתרון אור בתענוג יותר, ואז נעשה כסא זה לזה, ונקרא עושה פירות.

ובדרך פנימי נ"ל, כי נודע מ"ש בפרי עץ חיים הלכות פסח (פ"ו) בסוד הכרפס, שהוא קטנות ראשון גימטריא שי"ן שעולה במספר ש"ס וכו', יעו"ש^(ה). וכזה יובן עתידין אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות, כי סר"ק

כח. שהוא האש חורא ע"ש. כמ"ל ממדרש איכה. ל. בחי' הדבר הנ"ל, כנלע"ד. לא. ענין תשובה כפשוטו, ואפשר הכוונה שנשוב ה'. ל. היינו בחיבור בחי' יום, וכנ"ל. ל. עי' לעיל פ' אמור עמ' (תשנ). צפנת פענח פ' בא עמ' (קפד), כתונת פסים פ' צו עמ' (כט). לד. ע"פ קהלת ב, יג. לה. נדצ"ל שהארכת. לו. עי' לעיל פ' בשלח עמ' (שמא). לו. ז"ל: כרפס - הוא סוד קטנות ראשון דאימא, שלא נכנס עדיין, אך עתה שכבר נכנס מוח דגדלות כולו, יכול עתה מוח חכמה דקטנות א' לכנס, ולכן התנוקות שואלין בטבול הכרפס, והוא, כי איך יכנסו כל הגדלות, ואח"כ אנו מביאים הכרפס, להכניס הקטנות. ויתבאר שאלה זו לקמן, בעבדים היינו: והנה כרפס גי' שי"ן במלוי, נגד מוח חכמה דקטנות אימא, שהוא אלהים ביודין העולה ש', וי"ן דמלוי שי"ן שהוא ס', הוא נגד הז"א, שבו ו"ק כ"א כלול מי', הרי שי"ן מלאה, כמנין כרפס, לכן לוקחים כרפס שעולה שין מלאה. ובלקחו אותו, יכיון אלהים דיודיו, שהוא חצונית נצח דאימא, שבה מוח חכמה דקטנות א', שעתה נכנס בחכמת ז"א.